Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BFR
Regio Deals

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kenmerk
2024-0000083915

Uw kenmerk

Bijlage(n)
01. selectie vijfde tranche Regio Deals

Datum	9 februari 2024
Betreft	Selectie vijfde tranche Regio Deals

Heb oog voor de regio, was een van de belangrijkste boodschappen uit het rapport *Elke regio telt!* en tijdens het Kamerdebat hierover van 25 oktober 2023.[1] De Kamer was eensgezind dat er meer aandacht nodig is voor de vraagstukken in alle regio's van heel Nederland. Een van de instrumenten waarmee het kabinet dat al een aantal jaren doet, zijn de Regio Deals. Met Regio Deals zetten we in op het verbeteren van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers. Daarnaast wordt door middel van de Regio Deals de relatie tussen Rijk en regio versterkt en de samenwerking binnen een regio gestimuleerd en verbeterd.

Het kabinet Rutte IV reserveerde in totaal €900 miljoen voor drie nieuwe tranches Regio Deals. Of het nu gaat om stedelijke of landelijke gebieden: de opgaven in de regio zijn het uitgangspunt voor de samenwerking tussen Rijk en regio. Regio's dienen een voorstel in waarin zij hun opgaven en streefbeeld omschrijven en aangeven welke middelen als cofinanciering worden ingezet. Het Rijk sluit aan als partner. Er wordt samengewerkt met iedereen uit de regio die nodig is om de opgaven goed aan te kunnen pakken: overheden, ondernemers, maatschappelijke organisaties, kennis- en culture instellingen. Samen bepalen zij welke acties er genomen worden om de kwaliteit van wonen, werken en leven te verbeteren. Regio Deals sluiten aan bij de DNA van het gebied.

Tot nu toe zijn in vier tranches met ruim 35 regio's convenanten afgesloten. Dit zijn regio's in heel Nederland. Over de voortgang van de eerste drie tranches informeerde ik uw kamer op 3 juli 2023. Op 26 september en 1 november 2023 ontving u de convenanten van de Regio Deals vierde tranche.[2] In de vijfde tranche wordt voortgebouwd op de ervaringen uit deze eerste vier tranches. De inzichten zijn vastgelegd en gedeeld in de governance labs[3] gericht op

[1] Raad voor de leefomgeving en infrastructuur, Raad voor het Openbaar Bestuur, Raad voor Volksgezondheid & Samenleving, *Elke regio telt! Een nieuwe aanpak van verschillen tussen regio's* (Den Haag: Digitale uitgave, 2023).
[2] Kamerstukken 29697-113 en 29697-139.
[3] Eindrapportage 2019-2022 Regio Deal Lab Governance, bijlage bij Kamerstuk 33047-25

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BFR
Regio Deals

Kenmerk
2024-0000083915

samenwerking en het PBL onderzoek naar regionale brede welvaart.[4] Met deze brief informeer ik u over de 22 regio's waarmee het kabinet samen tot nieuwe Regio Deals wil komen in de vijfde tranche.

Vijfde tranche Regio Deals
Regio's konden tussen 7 juli 2023 en 1 november 2023 hun voorstel indienen. Ik heb in totaal 29 voorstellen ontvangen. In de voorstellen omschreven partijen hoe zij samen met het Rijk de brede welvaart in hun regio willen vergroten. Ieder voorstel is gebaseerd op een analyse van de huidige situatie in de regio, en welke uitdagingen en kansen daar spelen. De aanvragen bevatten in totaal een financieringsverzoek van € 630,6 miljoen euro. Voor de vijfde tranche is in totaal €384,6 miljoen euro beschikbaar. Het kabinet reserveerde daarvan € 50 miljoen voor voorstellen uit de Groningen en Noord-Drenthe in de kabinetsreactie op de parlementaire enquête Aardgaswinning Groningen. De vier voorstellen die uit dit gebied zijn ontvangen zijn allen opgenomen in de selectie van de vijfde tranche. Vanwege de grote vraag is het helaas niet mogelijk om met alle regio's die een voorstel hebben ingediend een Regio Deal af te sluiten in de vijfde tranche. Vanwege de omvang van het beschikbare budget kan in de meeste gevallen slechts een deel van de gevraagde Rijksbijdrage worden gereserveerd. Dit kan consequenties hebben voor de inhoud van de aanpak in de regio in de zin dat niet alle elementen uit het voorstel in de definitieve Regio Deal landen. Het Rijk is beschikbaar om mee te denken over de keuzes die dan gemaakt moeten worden om te komen tot een realistische, integrale aanpak.

In het selectieproces zijn de voorstellen zorgvuldig geanalyseerd op basis van het afwegingskader voor de Regio Deals zoals die is opgenomen in de kamerbrief van 3 juli 2023.[5] Er is door alle betrokken departementen (BZK, EZK, IenW, JenV, LNV, OCW, SZW en VWS) gekeken naar vier aspecten per aanvraag: opgave, aanpak, financiën en organisatie. Zo is er gelet op de omvang en meervoudigheid van de opgave, integraliteit van de aanpak, beschikbaarheid van cofinanciering en inrichting en afstemming van de organisatie. Daarnaast is rekening gehouden met een evenwichtige verdeling over Nederland en al eerder afgesloten Regio Deals. Bij de beoordeling stond steeds de vraag centraal of duidelijk is hoe de voorgestelde aanpak bijdraagt aan het versterken van de brede welvaart[6] van inwoners en ondernemers in de betreffende regio.

Het kabinet is voornemens om de komende maanden met 22 regio's de door hen ingediende proposities verder uit te werken tot een Regio Deal. Ik zie deze proposities als uitnodiging van de regio's om tot een gezamenlijke aanpak te komen. Het Rijk en de geselecteerde regio's zullen nog een aantal vervolgstappen moeten zetten om de Regio Deals daadwerkelijk te kunnen sluiten, waarbij de prioriteiten en inbreng vanuit de regio én het Rijk richtinggevend zijn. Zij bepalen de komende maanden samen welke concrete doelen en gezamenlijke inzet

[4] Weterings, A., M. van der Staak, F. Daalhuizen, E. Evenhuis, M. Thissen & L. Verwoerd (2022), Keuzes bij het bevorderen van de brede welvaart in de regio, Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.
[5] Kamerstuk 29697-112.
[6] Zie kamerstuk 2021-2022, 29 697, nr. 109, pagina 2 voor de definitie van brede welvaart die het kabinet hierbij hanteert.

uiteindelijk opgenomen worden in de Regio Deal. Het ter beschikking stellen van de rijksbijdrage en het sluiten van de Regio Deal is onder voorbehoud van overeenstemming tussen alle betrokken partners. Het streven is dat alle voorstellen medio 2024 zijn uitgewerkt tot een Regio Deal, in de vorm van een convenant. In het convenant worden ook de afspraken voor de looptijd van de Regio Deal vastgelegd en welke partijen deelnemen aan de Regio Deal. In de onderstaande tabel vindt u een overzicht van de geselecteerde voorstellen. Bijlage 1 omvat een uitgebreidere omschrijving van de regio's, de opgaven die daar spelen en waar zij met de Regio Deal op willen inzetten.

Tabel 1. Overzicht uit te werken Regio Deal proposities		
#	**Voorstel Regio Deal**	**Max. bijdrage RE (incl. BTW / x mln.)**
Noord		
#1	Het Hogeland	€ 12,1
#2	Regiocentra Groningen	€ 20
#3	Oost-Groningen	€ 12,5
#4	Groningen Noord	€ 10
#5	Zuidwest-Friesland	€ 17,5
Totaal Noord		**€ 72,1**
Oost		
#6	Veluwe	€ 20
#7	Regio Achterhoek	€ 25
#8	Regio Zwolle	€ 30
#9	Regio Stedendriehoek	€ 20
Totaal Oost		**€ 95**
Zuid		
#10	Regio Noord-Limburg	€ 10
#11	Regio Midden Limburg	€ 20
#12	Regio West-Brabant	€ 15
#13	Metropoolregio Eindhoven	€ 20
Totaal Zuid		**€ 65**
Noordwest		
#14	Noord-Holland Noord	€ 32,5
#15	Amsterdam Zuidoost	€ 20
#16	MRA West	€ 20
Totaal Noordwest		**€ 72,5**
Zuidwest		
#17	Drechtsteden-Gorinchem	€ 25
#18	Zuid-Hollandse Delta	€ 10
#19	Waterwegregio	€ 17,7
#20	Delft	€ 12,3
Totaal Zuidwest		**€ 65**
BES		
#21	Sint Eustatius - Caribisch Nederland	€ 10
#22	Saba, Caribisch Nederland	€ 5
Totaal BES		**€ 15**
		€ 384,6

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BFR
Regio Deals

Kenmerk
2024-0000083915

Financiering
Voor de vijfde tranche Regio Deals is €384,6 miljoen beschikbaar. Hiervoor gelden dezelfde financiële uitgangspunten als in de vierde tranche: de eenmalige bijdrage uit de Regio Envelop per deal bedraagt minimaal € 5 miljoen en maximaal € 40 miljoen inclusief BTW. De Rijksbijdrage is bedoeld als tijdelijke financiële impuls om regionale samenwerkingen gericht op het versterken van de brede welvaart op gang te brengen. De inzet van dit kabinet is dat deze bijdrage werkt als katalysator om dit doel te bereiken. Bij het uitwerken van de voorstellen is nadrukkelijk aandacht voor borging van de activiteiten na afloop van de Regio Deal. Het kabinet vraagt regio's bovendien om evenredige cofinanciering. Kwetsbare regio's kunnen hier beargumenteerd van afwijken. Uit de tussentijdens evaluatie van de systematiek van de Regio Envelop blijkt dat deze regionale cofinanciering kan bijdragen aan het verbeteren van regionale samenwerking tussen overheden en andere partijen. De financiële bijdrage vanuit het Rijk wordt met een specifieke uitkering aan de regio's beschikbaar gesteld.

Lessen over Rijk-regio samenwerking
Hoewel partners binnen de Regio Deals het instrument waardevol vinden, worden er ook kritische kanttekeningen gemaakt over programma. Zo wordt in het rapport *Elke regio telt*! gesteld dat de Regio Deals van te korte duur zijn en te gering van omvang om een blijvend effect te kunnen sorteren. In combinatie met afronding van de eerste Regio Deals is dit een goede aanleiding om terug te kijken op wat de Regio Deals in beweging hebben gebracht. Enerzijds door te laten onderzoeken wat de werkzame elementen zijn in de samenwerking binnen Regio Deals, anderzijds door te onderzoeken wat effectieve interventies binnen Regio Deals zijn geweest en welke rode draden hier uit te destilleren zijn. Gebundeld met de ervaringen uit het nationaal programma Leefbaarheid en Veiligheid en het programma Regio's aan de Grens, vormt dit een waardevolle informatiebasis voor de derde actielijn zoals opgenomen in de kabinetsreactie *Elke Regio Telt!*: versterken en verstevigen van de relatie tussen Rijk en regio. Ik zie hierin een belangrijke rol voor de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om samenhang aan te brengen in lopende trajecten en programma's gericht op de regio's.

Tot slot
Deze nieuwe Regio Deals vormen een mooie mix tussen plattelandsgebieden, de verstedelijkte omgeving, Caribisch Nederland en de regio's aan de grens en sluiten aan op de opgaven die spelen in de betreffende regio. De verschillende uitdagingen van deze gebieden vragen namelijk om maatwerk en dus 'eigen' oplossingen.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BFR
Regio Deals

Kenmerk
2024-0000083915

Het Rijk sluit aan bij wat er in deze verschillende gebieden nodig is.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Hugo de Jonge